

Conference of European churches (CEC)
Conférence des Eglises européennes (KEK)
Konferenz Europäischer Kirchen (KEK)

P.O. Box 2100 – 150, route de Ferney
CH-1211 Genève 2, Schweiz
Telefon: +41 22 791 61 11
Fax: +41 22 791 62 27

Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae (CCEE)
Council of European Bishops' Conferences (CCEE)
Conseil des Conférences Episcopales Européennes (CCEE)
Rat der Europäischen Bischofskonferenzen (CCEE)

Gallusstrasse 24
CH-8000 St. Gallen, Schweiz
Telefon: +41 71 22 733 74
Fax: +41 71 22 733 75

CHARTA OECUMENICA

Retningslinjer for det voksende samarbejde mellem kirkerne i Europa

Genève/St Gallen, april 2001

Oversat til dansk efter den tyske originaltekst

CHARTA OECUMENICA

Retningslinjer for det voksende samarbejde mellem kirkerne i Europa

”Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden”

Konferencen for Europæiske Kirker (KEK) og Rådet for De europæiske Bispekonferencer (CCEE)¹ er, i ånden fra de to europæiske økumeniske samlinger i Basel (1989) og Graz (1997) og budskabet derfra, fast besluttet på at bevare og udvikle det fællesskab, som er vokset op mellem os. Vi takker den treenige Gud for at han ved Helligånden leder vores skridt hen imod et stadig dybere fællesskab.

Mangfoldige former for økumenisk samarbejde har allerede stået deres prøve. Kristi bøn lyder: ”... at de alle må være ét, ligesom du, fader, i mig og jeg i dig, at de også må være i os, for at verden skal tro, at du har udsendt mig” (Joh 17,21). Hvis vi skal være tro mod denne bøn, kan vi ikke slå os til tåls med den nuværende situation. I stedet må vi, i erkendelsen af vores skyld og villige til at angre, stræbe efter at overvinde de splittelser, der stadig eksisterer mellem os, så vi sammen troværdigt kan forkynde Evangeliet blandt alle folkeslag.

Vi vil vidne om den kærlighed og det håb, som er for alle mennesker, ved sammen at lytte til Guds ord i Den hellige Skrift. Vi føler os udfordret til at bekende vor fælles tro og til at arbejde sammen i overensstemmelse med den sandhed, vi erkender.

Europa – fra Atlanterhavet til Uralbjergene, fra Nordkap til Middelhavet – er i dag mere end nogensinde præget af kulturel mangfoldighed. På dette kontinent vil vi med Evangeliet forsvare det enkelte menneskes værdighed som skabt i Guds billede. Og som kirker vil vi i fællesskab bidrage til forsoning mellem folkeslag og kulturer.

I denne ånd tager vi dette charter til os som en fælles forpligtelse til dialog og samarbejde. Det beskriver grundlæggende økumeniske ansvarsområder og nogle retningslinjer og forpligtelser, som knytter sig hertil. Det er udarbejdet med henblik på at fremme en økumenisk dialog- og samarbejdskultur på alle niveauer af det kirkelige liv og på at skabe bindende rammer for dette. Det har ikke læremæssig, dogmatisk eller kirkeretlig karakter. Dets autoritet vil være baseret på den frivillige selvforpligtelse, som de europæiske kirker og økumeniske organisationer vil påtage sig. Ved at bygge på denne basistekst kan de formulere deres egne lokale tilføjelser med henblik på deres specielle udfordringer og deraf følgende forpligtelser.

¹ KEK omfatter næsten alle ortodokse, protestantiske, anglikanske, gammelkatolske og uafhængige kirker i Europa. I CCEE er alle romersk katolske bispekonferencer i Europa repræsenteret.

I.

VI TROR PÅ ÉN HELLIG ALMINDELIG OG APOSTOLISK KIRKE”

”Stræb efter at fastholde Åndens enhed med fredens bånd: ét legeme og én ånd, ligesom I jo også blev kaldet til ét håb; én Herre, én tro, én dåb; én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle.” (Ef 4, 3-6)

1. Det fælles kald til enhed i troen

Med Jesu Kristi evangelium tror vi, således som det er bevidnet i Den hellige Skrift og udtrykt i den økumeniske nikæno-konstantinopolitanske trosbekendelse, på den Treenige Gud: Fader, Søn og Helligånd. Fordi vi her bekender troen på ”én hellig, almindelig og apostolisk kirke”, er det vores vigtigste økumeniske opgave at synliggøre denne enhed, som altid er en gave fra Gud.

Der er stadig væsentlige forskelle i troen, som hindrer synlig enhed. Der er forskellige opfattelser af kirken og dens enhed, af sakramenter og embeder. Vi må ikke slå os til tåls med denne situation. På korset åbenbarede Jesus Kristus sin kærlighed og forsoningens hemmelighed for os; som hans disciple vil vi gøre alt hvad der er muligt for os for at overvinde de problemer og forhindringer, som stadig adskiller kirkerne.

Vi forpligter os til

- at følge den apostolske formaning i Efeserbrevet og at bestræbe os på at søge en fælles forståelse af Kristi frelsesbudskab i Evangeliet;

- ved Helligåndens kraft at arbejde hen imod synlig enhed i Jesu Kristi kirke i én tro, udfoldet i den gensidige anerkendelse af dåb og i nadverfællesskab såvel som i fælles vidnesbyrd og tjeneste.

II

PÅ VEJ MOD DE EUROPÆISKE KIRKERS SYNLIGE FÆLLESSKAB

”Deraf kan alle vide, at I er mine disciple: hvis I har kærlighed til hinanden” (Joh 13,35)

2. At forkynde Evangeliet sammen

Den vigtigste opgave for kirkerne i Europa er i fællesskab at forkynde Evangeliet i ord og gerning til alle menneskers frelse. Kristne bliver især udfordret til at aflægge vidnesbyrd om deres tro af de mange forskellige udtryk for menneskers søgen efter mening og manglende evne til at orientere sig, og af fremmedgørelsen over for de kristne værdier. Dette vidnesbyrd forudsætter et forstærket engagement og en større erfaringsudveksling i undervisning og sjælesorg i de lokale menigheder.

Lige så vigtigt er det, at hele Guds folk formidler Evangeliet til offentligheden og bringer det til udtryk gennem social indsats og erkendelsen af politisk ansvar.

Vi forpligter os til

- at drøfte vores planer for evangelisation med andre kirker og træffe aftale med dem, så skadelig konkurrence med risiko for nye splittelser undgås;
- at anerkende, at hvert menneske frit må afgøre med sin samvittighed, hvilken kirke det vil være medlem af. Ingen må ledes til at konvertere (ændre kirkeligt tilhørsforhold) gennem moralsk pres eller løfte om materielle fordele. Men ingen må heller forhindres i at konvertere af egen fri vilje.

3. At gå hinanden i møde

De kristne kirkers historie er præget af mange gode erfaringer, men også af splittelser, fjendskaber og endog væbnede konflikter. I Evangeliets ånd må vi sammen tage denne historie op til ny vurdering. Menneskelig skyld, mangel på kærlighed og den hyppige misbrug af tro og kirke for at fremme politiske interesser har alvorligt skadet det kristne vidnesbyrds troværdighed.

For kristne begynder økumeni derfor med hjertets fornyelse og villigheden til anger og omvendelse. I den økumeniske bevægelse er viljen til forsoning vokset.

Det er vigtigt at anerkende de forskellige kristne traditioners åndelige gaver som rigdomme, at lære af hinanden og således at modtage disse gaver. For at den økumeniske bevægelse kan blomstre, er det især nødvendigt at integrere de unges erfaringer og forventninger og aktivt at fremme deres medvirken.

Vi forpligter os til

- at overvinde følelsen af selvtilstrækkelighed og at fjerne fordommene, stræbe efter at møde og være til støtte for hinanden;
- at fremme økumenisk åbenhed og samarbejde i kristendomsundervisningen, i den teologiske uddannelse og videreuddannelse og i forskningen.

4. At arbejde sammen

Økumeni praktiseres allerede i mange former for fælles aktiviteter. Mange kristne fra forskellige kirker lever side om side og arbejder sammen som venner og naboer, på arbejde og i familie. Ægtepar af forskellig trosretning bør især støttes, så de kan opleve økumeni i deres dagligdag.

Vi anbefaler, at bilaterale og multilaterale økumeniske organer etableres og opretholdes med henblik på samarbejde lokalt, regionalt, nationalt og internationalt. På det europæiske plan er det nødvendigt at styrke samarbejdet mellem Konferencen for Europæiske Kirker og Rådet for De europæiske Bispekonferencer (CCEE) og at gennemføre flere europæiske økumeniske samlinger.

I tilfælde af konflikter mellem kirker bør der tages initiativ til mægling og fredsstiftelse, og initiativer bør derefter støttes.

Vi forpligter os til

- at arbejde sammen på alle niveauer i det kirkelige liv, når forudsætningerne for det er til stede, og når hverken trosmæssige grunde eller særlige hensyn taler imod det;
- at forsvare mindretals rettigheder og at hjælpe til, at misforståelser og fordomme mellem majoritets- og minoritetskirker i vores land reduceres.

5. At bede sammen

Det kirkelige fællesskab lever af, at vi sammen hører Guds ord og lader Helligånden virke i og gennem os. I kraft af den nåde, vi derigennem modtager, er der i dag mange bestræbelser på at uddybe det åndelige fællesskab mellem kirkerne ved bøn og gudstjeneste og bede for Kristi kirkes synlige enhed. Et særlig smerteligt tegn på adskiltheden mellem mange kristne kirker er det manglende nadverfællesskab.

I nogle kirker tager man forbehold over for fælles økumenisk bøn. Men i stor udstrækning præger økumeniske gudstjenester, fælles salmer og liturgiske bønner, især Fadervor, vores kristne spiritualitet.

Vi forpligter os til

- at bede for hinanden og for kristen enhed;
- at lære at kende og værdsætte andre kirkers gudstjeneste og andre former for åndeligt liv;
- at nærme os målet: nadverfællesskab.

6. At fortsætte dialogen

Vores samhørighed i Kristus er af fundamental betydning i forhold til vores forskellige teologiske og etiske ståsteder. I stedet for at se mangfoldigheden som en gave, der beriger os, har vi ladet forskelle i læremæssige, etiske og kirkeretlige opfattelser føre til splittelse mellem kirker. Her har specielle historiske omstændigheder og forskelle i kulturel baggrund ofte spillet en afgørende rolle.

For at uddybe det økumeniske fællesskab må bestræbelserne på at nå til en konsensus og enighed i troen for enhver pris fortsætte. Uden enhed i troen er der intet fuldt kirkefællesskab. Der er intet alternativ til dialog.

Vi forpligter os til

- samvittighedsfuldt og intensivt at fortsætte dialogen mellem vores kirker på de forskellige kirkelige niveauer og at undersøge, hvilke af dialogens resultater man kan og skal erklære bindende for sin kirke.

- at søge dialog i tilfælde af uoverensstemmelser, især når der er risiko for splittelse i forbindelse med spørgsmål om tro og etik, og sammen at drøfte disse spørgsmål i lyset af Evangeliet.

III

VORES FÆLLES ANSVAR I EUROPA

”Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn”
(Matt 5,9)

7. At deltage i opbygningen af Europa

Gennem århundreder har Europa udviklet sig til et overvejende kristent område i religiøs og kulturel henseende. Men samtidig er der også på grund af kristnes forsømmelse og svigt forvoldt meget ondt både inden for og uden for Europa. Vi bekender medansvar i denne skyld og beder Gud og mennesker om tilgivelse.

Vores tro hjælper os til at lære af fortiden og til at bestræbe os på, at den kristne tro og næstekærlighed bliver en kilde til håb for moral og etik, for uddannelse og kultur og for politik og økonomi i Europa og i hele verden.

Kirkerne støtter en forening af det europæiske kontinent. Uden fælles værdier kan der ikke opnås varig enhed. Vi er overbevist om, at den åndelige arv fra kristendommen udgør en inspirerende kraft til berigelse af Europa. På grundlag af vores kristne tro arbejder vi for et human og socialt Europa, hvor menneskerettighederne og de grundlæggende værdier: fred, retfærdighed, frihed, tolerance, folkelig deltagelse og solidaritet kommer til deres ret. Vi lægger vægt på ærefrygten for livet, værdien af ægteskabet og familien, og at give høj prioritet til indsatsen for de fattige. Vi lægger vægt på beredvillighed til tilgivelse og barmhjertighed i alle forhold.

Som kirker og som internationale fællesskaber må vi modarbejde faren for, at Europa skal udvikle sig til et integreret Vest og et ikke-integreret Øst. Også Nord-Syd splittelsen i Europa må tages i betragtning. Samtidig må vi undgå enhver form for europæisk selvcentrering og styrke Europas ansvarsbevidsthed over for hele menneskeheden, især for de fattige i hele verden.

Vi forpligter os til

- at søge indbyrdes forståelse om indhold og mål for vores sociale ansvar og så vidt muligt i fællesskab at præsentere kirkernes anliggender og visioner for de verdslige europæiske institutioner;
- at forsvare grundlæggende værdier mod alle indgreb;
- at modstå ethvert forsøg på at misbruge religion og kirke til etniske eller nationalistiske formål.

8. At forsone folkeslag og kulturer

Vi betragter det, at der er en mangfoldighed af regionale, nationale, kulturelle og religiøse traditioner, som en rigdom i Europa. Stillet over for talrige konflikter er det kirkernes opgave sammen at arbejde i forsoningens tjeneste også mellem folkeslag og kulturer. Vi ved, at fred mellem kirkerne er en lige så vigtig forudsætning for, at dette kan lade sig gøre.

Vi må indrette os på sammen at vurdere og løse politiske og sociale spørgsmål i Evangeliets ånd. Fordi vi værdsætter hvert menneskes person og værdighed som skabt i Guds billede, forsvarer vi alle menneskers fuldstændige ligeværd.

Som kirker har vi sammen til hensigt at fremme demokratiseringsprocessen i Europa. Vi engagerer os i arbejdet for fredelige ordninger, hvor konflikter løses uden brug af vold. Vi fordømmer alle former for vold mod mennesker, især mod kvinder og børn.

Det hører med til forsoning at fremme social retfærdighed i og blandt alle folk; frem for alt indebærer dette at overvinde kløften mellem rige og fattige og at komme arbejdsløsheden til livs. Sammen vil vi medvirke til, at indvandrere, flygtninge og asylsøgere må blive modtaget på en menneskeværdig måde.

Vi forpligter os til

- at modarbejde enhver form for nationalisme, som fører til undertrykkelse af andre folkeslag og nationale mindretal, og at arbejde for ikke-voldelige løsninger;
- at styrke kvinders position og ligeberettigelse på alle livets områder og at fremme et retfærdigt fællesskab mellem kvinder og mænd i kirke og samfund.

9. At bevare skaberværket

I troen på Gud vor Skabers kærlighed takker vi for skabelsens gave og naturens værdi og skønhed. Men vi ser med forfærdelse, at jordens ressourcer udnyttes uden hensyn til dens egenværd, uden at der agtes på dens begrænsninger og uden hensyn til fremtidige generationers velfærd.

Sammen ønsker vi at arbejde for tålelige levevilkår for hele skabningen. I ansvarlighed over for Gud må vi i fællesskab fremføre og videreudvikle kriterier for, hvordan vi skelner mellem, hvad mennesker på den ene side videnskabeligt og teknologisk kan gøre, men på den anden side etisk ikke må gøre. Under alle omstændigheder må det enkelte menneskes enestående værdi have forrang frem for det teknisk mulige.

Vi anbefaler, at der i de europæiske kirker indføres en økumenisk bededag for skaberværkets bevarelse.

Vi forpligter os til

- at videreudvikle en livsstil, der vender sig mod økonomiske hensyns dominans og forbrugerisme og lægger vægt på ansvarlig og bæredygtig livskvalitet;

- at støtte de kirkelige miljøorganisationer og økumeniske netværker i deres bestræbelser for skaberværkets bevarelse.

10. At uddybe fællesskabet med jødedommen

Et særligt fællesskab forbinder os med Israels folk, med hvem Gud har sluttet en evig pagt. I troen ved vi, at vores jødiske søstre og brødre er ”elskede, og det er de for fædrenes skyld. For sine nådegaver og sit kald fortryder Gud ikke.” (Rom 11,28-29). De har ”førstefødselsretten og herligheden og pagterne og loven og tempeltjenesten og løfterne; de har fædrene, og fra dem er Kristus kommet som menneske” (Rom 9,4.5).

Vi beklager og fordømmer alle manifestationer af antisemitisme, alle udbrud af had og forfølgelser. Vi beder Gud om tilgivelse for den kristne antijudaisme, og vi beder vores jødiske søstre og brødre om forsoning.

Det er tvingende nødvendigt at gøre opmærksom på den kristne tros dybe forbindelse til jødedommen, i vores kirkers forkyndelse og undervisning, lære og liv, og at støtte det kristent-jødiske samarbejde.

Vi forpligter os til

- at modarbejde alle former for antisemitisme og antijudaisme i kirke og samfund;
- at søge og at intensivere dialog med vores jødiske søstre og brødre på alle niveauer.

11. At pleje forbindelser til Islam

I århundreder har der levet muslimer i Europa. I mange europæiske lande udgør de stærke mindretal. I den forbindelse var der og er der mange gode kontakter og godt naboskab mellem muslimer og kristne, men også massive forbehold og fordomme på begge sider. Disse beror på smertelige erfaringer i historien og i den nyeste tid.

Vi vil på alle niveauer intensivere mødet mellem kristne og muslimer såvel som kristen-muslimsk dialog. Især anbefaler vi, at man samtaler med hinanden om troen på én Gud, og at man klarlægger forståelsen af menneskerettighederne.

Vi forpligter os til

- at møde muslimerne med agtelse;
- at arbejde sammen med muslimer om fælles anliggender.

12. Mødet med andre religioner og verdensanskuelser

Mangfoldigheden af religioner, verdensanskuelser og livsformer er blevet et karakteristisk træk ved Europas kultur. Østlige religioner og nye religiøse fællesskaber breder sig og vækker også mange

kristnes interesse. Ligeledes findes der stadig flere mennesker, som afviser den kristne tro, forholder sig ligegyldigt til den eller følger andre verdensanskuelser.

Vi vil tage andres kritiske spørgsmål til os alvorligt og i fællesskab gøre os umage for at drøfte forskellige opfattelser på en fair måde. Men der må skelnes mellem de trossamfund, der bør søges dialog og møde med, og dem, der fra et kristent synspunkt bør advares imod.

Vi forpligter os til

- at anerkende menneskers og fællesskabers religions- og samvittighedsfrihed og gå i brechen for, at de individuelt og i fællesskab, privat og offentligt må praktisere deres religion eller verdensanskuelse inden for rammerne af gældende ret;

- at være åbne for samtale med alle mennesker af god vilje, at følge op på fælles anliggender og at vidne om vores kristne tro over for dem.

Jesus Kristus er som Herre over sin ene Kirke vores største håb for forsoning og fred.

I hans navn vil vi gå videre ad vores fælles vej i Europa. Vi beder Gud om hjælp ved hans Hellige Ånd.

”Håbets Gud fylde jer med glæde og fred i troen, så at I bliver rige i håbet ved Helligåndens kraft!”
(Rom 15,13)

Som præsidenter for Konferencen for Europæiske Kirker og Rådet for De europæiske Bispekonferencer anbefaler vi dette Charta Oecumenica som en grundtekst for alle kirker og bispekonferencer i Europa til tiltrædelse og tilpasning i den lokale sammenhæng.

Med denne anbefaling underskriver vi hermed Charta Oecumenica under det Europæiske Økumeniske Møde den første søndag efter den fælles påske i året 2001.

Strasbourg, den 22. april 2001

Metropolit Jérémie
Præsident
Konferencen for Europæiske Kirker

Kardinal Vlk
Præsident
Rådet for De europæiske Bispekonferencer